

спеціалізації в інтернатурі після того, як випускники відпрацюють сімейними лікарями три роки в регіонах, де найбільш гостро відчувається в них потреба; 3) запровадити диференціацію розміру оплати праці медичних працівників залежно від рівня їхньої кваліфікації, обсягів, якості, складності, ефективності та умов виконуваної роботи, а також неперервності стажу роботи [4].

Використані джерела

1. Курило Т. М. Державне управління підготовкою керівників для охорони здоров'я України в умовах європейської інтеграції : автореф. дис.... канд. держ. упр. : 25.00.02; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. К., 2006. 20 с.
2. Крыштопа Б. П., Андреева И.М. Менеджер в здравоохранении. К., 1995.118 с.
3. Банчук М. В., Марценюк В.П. Проблеми вдосконалення державного управління освітою керівників галузі охорони здоров'я України. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_du/2010_3/files/DU310_02.pdf.
4. Кадрова політика реформування сфери охорони здоров'я: аналіт. доп. / Т.П. Авраменко. К.: НІСД, 2012.

Марія ПАВЕЛЬЄВА

здобувачка освітньо-професійної програми

«Менеджмент закладів охорони здоров'я» ТНЕУ

Науковий керівник – д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ТНЕУ Григорій МОНАСТИРСЬКИЙ

СУЧАСНА СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ КЕРІВНИХ КАДРІВ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Зі зміною політичної, економічної і соціальної ситуації в Україні корінним чином змінилися вимоги до керівників всіх рангів не тільки у виробничій сфері, але і в соціальній. Все більше цінуються компетенції людини, його професійна підготовка, сприйнятливість до нововведень і творчого пошуку. Особливо актуально це для сфери охорони здоров'я, адже реформування даної галузі віднесено до пріоритетних напрямів реформ, зазначених у «Стратегії реформ–2020», Коаліційній угоді, Угоді про асоціацію між ЄС та Україною [1].

Реформування охорони здоров'я в Україні також вимагає, передусім, підготовки сучасних менеджерів у галузі управління охороною здоров'я, які були б здатні застосовувати широкий спектр навичок, необхідних для впровадження змін на організаційному та політичному рівнях, а також глибоко розуміли проблеми та провідні тенденції у сфері охорони здоров'я [2]. Проблема удосконалення підготовки управлінських кадрів для вітчизняної сфери охорони здоров'я зумовлена низкою викликів, які постали перед людиною, суспільством та державою на сучасному етапі розвитку, що характеризується дефіцитом фінансових ресурсів, зниженням якості медичної допомоги, незадовільним матеріально-технічним станом та зростанням

масштабів “тіньового” сектора. Нинішні реалії вимагають формування нової сучасної концепції функціонування системи охорони здоров’я, наукового обґрунтування й удосконалення державного управління в системі підготовки та прийняття управлінських рішень щодо перебудови галузі відповідно до суспільних потреб та врахування кращих зразків закордонного досвіду [3]. Попередня система організації медичної допомоги вимагала від керівника, насамперед “пробивних здібностей”, сьогодні керівник повинен мати гарну підготовку по організації, економіці охорони здоров’я, роботі з кадрами й багатьма іншими питаннями, які йому доводиться постійно вирішувати у своїй практичній діяльності. І якщо в минулому головний лікар більше займався вибиванням грошей, закупівлями, будівництвом, організацією медичної допомоги, то сьогодні керівник – це насамперед менеджер.

Слід констатувати, що система підготовки професійних керівних кадрів для галузі охорони здоров’я не є досконалою, оскільки відсутньою є система ступеневої підготовки професійних управлінців. Сучасна система охорони здоров’я України сформована на основі тієї, яка функціонувала в СРСР, керівниками медичних закладів усіх рівнів є лікарі, як правило, без ґрунтовної спеціальної управлінської підготовки. Саме тому, як вважає ряд фахівців, не можна очікувати високий рівень ефективності діяльності закладу, регіону, області, якщо керівник не відповідає достатньому професійному рівню. Тому проблема визначення підготовки та забезпеченості закладів галузі керівними кадрами з урахуванням кваліфікації, освіти, спеціалізації та інших характеристик (стать, вік, пенсійний статус, наявність другої профільної освіти тощо) цих кадрів – одна з провідних в обґрунтуванні стратегії розвитку охорони здоров’я сьогодення. Програми підготовки менеджерів для охорони здоров’я в розвинутих країнах охоплюють як до дипломний, так і післядипломний етап освіти з можливістю отримати освіту на рівні магістра охорони здоров’я, кандидата та доктора медичних наук. Саме рівень магістра можна вважати мінімально необхідним рівнем освіти керівників закладів охорони здоров’я. На цьому рівні керівник володіє достатнім багажем теоретичних знань з менеджменту, етики, права, доказової медицини, економіки, поведінкових наук тощо. Програми передбачають опанування конкретними навичками, у тому числі з питань конфліктології, технологій прийняття рішень, стратегічного планування тощо. В Україні підготовка менеджерів не може вважатися досконалою. На додипломному етапі освіти студенти опановують методи вивчення популяційного здоров’я, елементи доказової медицини, основи економіки та питання організації охорони здоров’я. Основи менеджменту вивчає незначна кількість студентів, які обрали цю тематику в якості елективного курсу. У державному переліку первинної спеціалізації відсутній напрямок з менеджменту. Керівників системи охорони здоров’я в Україні готують лише на рівні післядипломної освіти. Двомісячна

підготовка з обмеженими годинами навчання по основних розділах (управління фінансами, якістю, медичне право і т.д.) – недостатня. Нагадаємо, що сьогодні професійна траєкторія керівника медичної організації, як правило, наступна: отримання освіти з клінічної спеціальності, робота в якості клініциста не менше 5 років, призначення на посаду керівника і потім професійна перепідготовка за спеціальністю «Організація і управління охороною здоров'я». Проблемою в системі професійної освіти управлінських кадрів є абсолютно однотипні програми додаткової професійної освіти для лікарів-статистиків, лікарів організаційно-методичного відділу, заступників керівників та керівників організацій та органів управління охороною здоров'я різних рівнів. Навіть не визначені відмінності підготовки осіб для заміщення посад «головний лікар» і «заступник головного лікаря». Подібні прогалини визначення спектру посадових обов'язків і вимог до кваліфікації керівників різного рівня, що в свою чергу ускладнює створення програм їх професійної освіти.

Отже, настав час переглянути доктрину формування управлінського потенціалу галузі і розробити систему єдиного стандарту підготовки управлінських кадрів для забезпечення модернізації сфери охорони здоров'я, яка є складовою стратегії національної безпеки. Сучасним керівникам в умовах постійних трансформацій потрібні знання технологій менеджменту ресурсів, в тому числі людських, володіння методами моніторингу та оцінки якості, ефективність контролю, навичками прийняття ефективних управлінських рішень. При таких значних вимогах до сучасного керівника сфери охорони здоров'я, зрозуміло, що існуючий підхід до формування керівних кадрів – не відповідає вимогам часу. В системі охорони здоров'я України запланована зміна в номенклатурі керівного складу закладів охорони здоров'я. Планується запровадження посад генеральних директорів закладів охорони здоров'я, які повинні мати освіту із публічного управління та медичних директорів, якими мають бути особами з вищою медичною освітою з чітким розмежуванням функцій між ними. Необхідний рівень кваліфікації керівних кадрів у галузі охорони здоров'я досягається шляхом безперервного навчання та поєднання різних видів навчання у навчальних закладах післядипломної освіти, а також системної самоосвіти та постійної практичної діяльності як керівників.

Використані джерела

1. Бойко С.Г. Особливості державної кадрової політики охорони здоров'я. *Матеріали щорічної науково-практичної конференції за міжнародною участю «Кадрова політика у сфері охорони здоров'я в умовах загроз національній безпеці України»*. 2017. Київ, 23 березня. С.5-8.
2. Михальчук В.М. Сучасні проблеми та шляхи удосконалення підготовки управлінських кадрів у сфері охорони здоров'я в Україні. *Матеріали щорічної науково-практичної конференції за міжнародною участю «Кадрова політика у сфері охорони здоров'я в умовах загроз національній безпеці України»*. 2017. Київ, 23 березня. С.97-101
3. Корольчук О.Л. До питання визначення проблемних аспектів кадрового забезпечення сфери охорони здоров'я в Україні. *Матеріали науково-практичної конференції «Завдання*